

ZURb1239 Úvod k tvorbě systematické přehledové statě

Vyučující: prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D. (přednášející),

Mgr. et Mgr. Michal Tkaczyk, Ph.D. (přednášející),

Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D. (přednášející)

Garance: Mgr. et Mgr. Michal Tkaczyk, Ph.D.

Počet kreditů: 2 ECTS

Ukončení: zápočet

Výuka: úterý (22. 3., 29. 3., 5. 4., 12. 4., 26. 4., 3. 5., 10. 5), 10:00–11:40, AVC

Anotace

Kurz je věnován problematice tvorby systematických přehledových statí. Představuje posluchačům tento typ odborné studie a seznamuje je s jednotlivými kroky, která jsou pro zpracování systematického přehledu nutná – od formulace oborově relevantní otázky a stanovení cílů přehledu, přes metody vyhledávání relevantní literatury, vyhodnocování poznatků jiných studií a jejich syntézu, až po prezentaci výsledků přehledu formou odborného textu. Kurz klade důraz na rozvíjení praktických dovedností.

Cíl kurzu

Cílem kurzu je seznámit posluchače s problematikou tvorby systematické přehledové statě, postupy a jednotlivými kroky tohoto procesu.

Výstupy z učení

Po absolvování kurzu studenti budou schopni:

- vysvětlit, co je systematická přehledová stať, popsat základní znaky tohoto typu studie a její možné funkce
- formulovat relevantní otázku a cíl vlastní přehledové studie v rámci studovaného oboru
- odůvodnit vlastní metodologická rozhodnutí při tvorbě přehledové studie
- provést systematickou rešerši odborné literatury a vést o ní záznam
- vyhodnotit poznatky získané z odborné literatury, posoudit jejich kvalitu a použít je při odpovídání na otázky ve vlastní přehledové studii
- provést syntézu poznatků získaných ze studií zařazených do přehledu
- prezentovat výsledky přehledové studie formou odborného textu

Podmínky pro získání zápočtu

Kurz je ukončen zápočtem. Podmínky pro získání zápočtů jsou:

- účast v seminářích (je možno absentovat na 1 hodině bez udání důvodu);
- odevzdání a přijetí všech průběžných úkolů
- odevzdání a získání přinejmenším 25 bodů za závěrečný úkol

Výukové metody

Výukové metody v hodině zahrnují přednášky a diskusi. Samostatná práce studentů zahrnuje systematickou a kritickou četbu odborných textů, vytváření dovedností.

Studijní literatura

Studijní literatura je rozdělena na povinnou a doporučenou. Znalost obsahu povinné literatury je vstupním předpokladem pro účast v hodině a pro zvládnutí zadaných úkolů. Doporučená literatura rozšiřuje základní znalosti. Studijní literaturu poskytne vyučující.

Průběžné úkoly

Pro přijetí úkolu je třeba získat přinejmenším poloviční počet bodů za každý z pěti průběžných úkolů. Student(ka) má dvě možnosti opravy průběžného úkolu za celý kurz. Opravu je třeba odevzdat vždy do 5 dnů od obdržení hodnocení.

Název úkolu	Zadání úkolu	Max. počet bodů	Termín odevzdání
<i>Strukturované shrnutí 1. a 2.</i>	Student(ka) vyhotoví souvislý odborný text shrnující přehledovou studii v rozsahu cca 200 slov. Shrnutí je třeba strukturovat dle následujících otázek: Co je tématem přehledové studie? Čím autoři odůvodňují potřebnost své studie? Na jakou otázku se snaží odpovědět? Jaké jsou cíle přehledu? Jakým způsobem autoři analyzují poznatky a jak vytvářejí jejich syntézu? Jaké je/jaká jsou hlavní zjištění přehledu? V čem spočívá přínos přehledu pro daný obor? Konkrétní přehledové studie pro vyhotovení úkolu doporučí vyučující.	10	(1.) 25.03 (2.) 01.04
<i>Formulace otázky, cíle přehledu</i>	Student(ka) vypracuje dokument v rozsahu max. 200 slov obsahující: a) formulaci oborově relevantní otázky přehledu, b) formulaci cílů přehledu, c) odůvodnění přehledu (proč je potřeba? - přinejmenším společenská relevance, ideálně také oborová relevance) Pozor! Otázka a cíle stanoveny v tomto úkolu jsou závazné pro následující úkoly.	15	8.04
<i>Vyhledávací výraz, kritéria výběru a flow diagram</i>	Student(ka) vypracuje dokument obsahující a) aktuální otázku svého přehledu b) vyhledávací výraz, c) identifikaci a odůvodnění zdrojů (databází), které použije pro vyhledávání relevantní literatury, d) kritéria pro zařazení studií do přehledu, e) flow diagram na vzorku 20 studií zobrazující počty studií vyřazených v jednotlivých krocích kvůli nenaplnění jednotlivých kritérií.	20	20.04
<i>Tabulace zjištění</i>	Student(ka) vypracuje dokument obsahující tabulaci zjištění na základě analýzy 5 studií se zaměřením na přinejmenším 3 sledované proměnné. V dokumentu je třeba uvést výzkumnou otázku a vysvětlit jednotlivé sloupce.	10	6.05

Závěrečný úkol

Student(ka) vypracuje protokol přehledu dle poskytnuté šablony. Za úkol lze získat maximálně 45 bodů. Existuje možnost jedné opravy závěrečného úkolu. Opravu je třeba odevzdat do 7 dnů od obdržení hodnocení.

Termín odevzdání: 20. května 2022.

Rozdělení vyučujících do jednotlivých hodin:

prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D. – 7. týden

Mgr. et Mgr. Michal Tkaczyk, Ph.D. – 1. až 3. a 5. až 6. týden

Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D. – 4. týden

OSNOVA KURZU

1. týden (22. března): Úvodní hodina – seznámení s obsahem kurzu

Informace k organizaci kurzu a podmínkám ukončení

2. týden (29. března): Systematická přehledová stat' – základní vymezení

- přehledové studie
- typy a funkce přehledových studií
- systematický přehled
- úvodní představení protokolu PRISMA

Povinná literatura:

Kapitoly “The literature review: its role within research” a “Systematic approaches to the literature” (str. 1–35, výběr) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Doporučená literatura:

Kapitoly “Why do we need systematic reviews?” (str. 1–27, výběr) a “Systematic reviews: Urban: myths and fairy tales” (str. 265–276) In PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub.

MAREŠ, J. (2013). Přehledové studie: jejich typologie, funkce a způsob vytváření. *Pedagogické orientace*, 23(4), 427–457.

3. týden (5. dubna): Plánování přehledu a definování jeho záběru

- definování záběru přehledu
- formulace otázky a stanovení cílů přehledu

Povinná literatura:

Kapitola „Defining the scope“ (str. 53–70) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Sekce “Defining the question: break the question down” (2.7) a Tabulka “What sort of questions can systematic reviews answer?” (2.2) In PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub.

4. týden (12. dubna): Vyhledávání a identifikace relevantní literatury

- formulace vyhledávacího výrazu
- volba relevantních odborných zdrojů a typů studií
- formulace kritérií pro zařazení studií do přehledu
- strategie vyhledávání, postup filtrování výsledků vyhledávání
- *flow diagram*

Povinná literatura:

Kapitola “Searching for information” (str. 26–45) In JESSON, J., MATHESON, L., & LACEY, M. (2011). Doing your literature review: traditional and systematic techniques. Los Angeles: Sage.

Doporučená literatura:

Kapitola “Searching the literature (str. 70–96) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Kapitola “How to find the studies: The literature search” (str. 79–124) In PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub.

5. týden (26. dubna): Těžení a vyhodnocování získaných poznatků

- těžení a analýza poznatků
- vyhodnocování kvality zařazených studií, dostupné nástroje a postupy
- kritéria pro posuzování kvality

Povinná literatura:

Výběr z kapitoly “Assessing the evidence base““ (str. 104–118) a výběr z kapitoly “Synthesising included studies” (str. 128–132) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Doporučená literatura:

Výběr z kapitoly “The systematic review“ (str. 116–123) In JESSON, J., MATHESON, L., & LACEY, M. (2011). Doing your literature review: traditional and systematic techniques. Los Angeles: Sage.

6. týden (3. května): Postupy syntézy výsledků v systematické přehledové studii

- narativní syntéza
- tabulace
- statistická syntéza
- ostatní postupy syntézy

Povinná literatura:

Výběr z kapitoly “Synthesising included studies” (str. 125–128, 133–169) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Doporučená literatura:

Kapitola “Synthesizing the evidence” (str. 164–214) In PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub.

7. týden (10. května): Přehledová stať jako odborný text

- protokol PRISMA (podrobněji)
- doporučená struktura
- ostatní formální žánrové náležitosti systematické přehledové statě

Povinná literatura:

LIBERATI A., ALTMAN, D. G., TETZLAFF, J., MULROW, C., GØTZSCHE, P.C. et al. (2009). The PRISMA Statement for Reporting Systematic Reviews and Meta-Analyses of Studies That Evaluate Health Care Interventions: Explanation and Elaboration. *PLoS Med* 6(7): e1000100.

Doporučená literatura:

Kapitola „Writing up and presenting data“ (str. 197–221) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). *Systematic approaches to a successful literature review*. Los Angeles: Sage.